

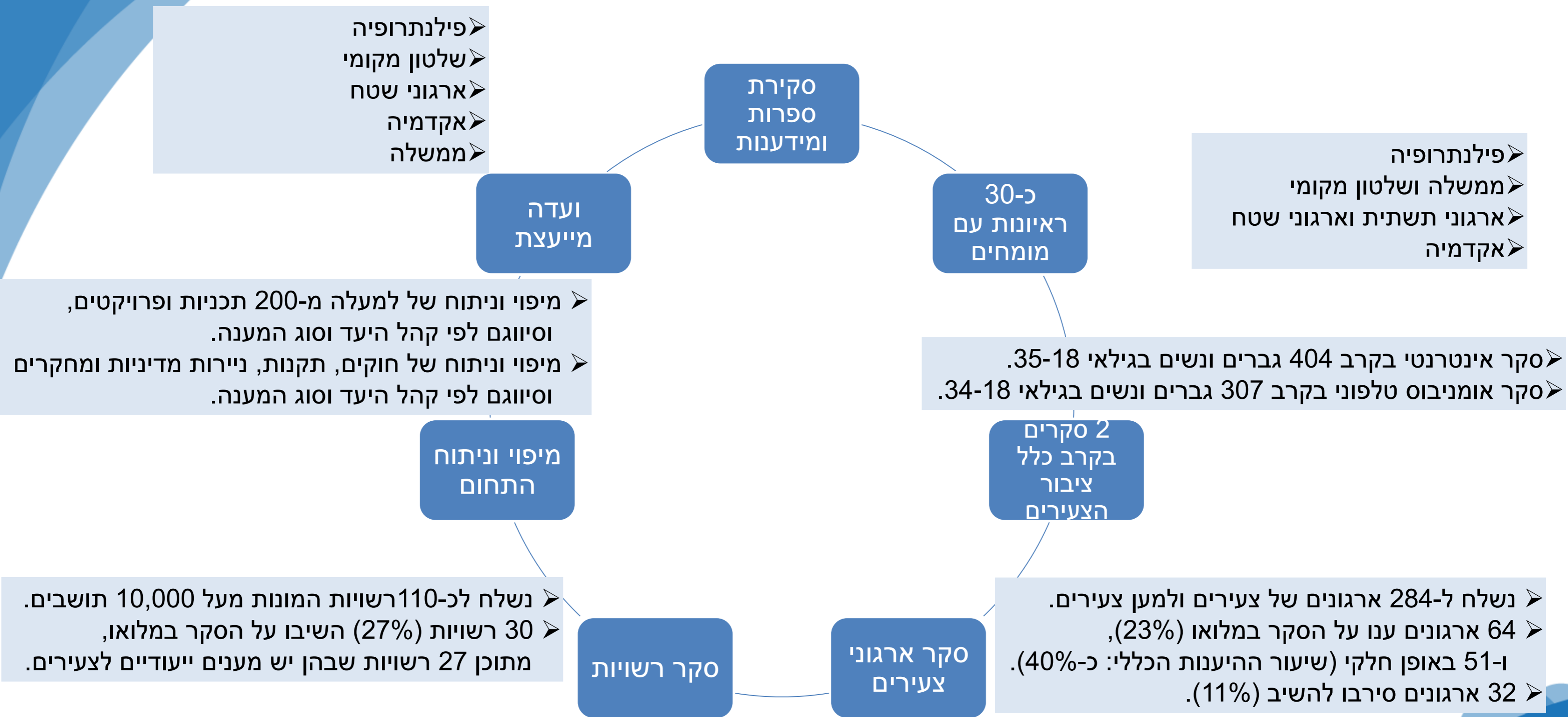
"הילד בן 30?"

דוח תחום צעירים

בישראל

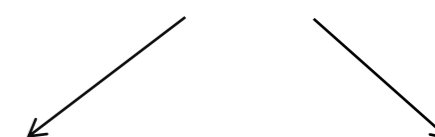
דיון משותף בממציא הדוח

- לזהות את השינויים שחלו בתחום בעשור האחרון
- להציע מדדי הצלחה לבחינת אפקטיביות של הפעילות בתחום
- לסמן את האתגרים והחסמים העומדים בפני העוסקים בתחום
- לנסח המלצות לארגונים ולתורמים לקידום תחום הצעירים בישראל

הגדרה רחבה של גילים (18-35) הכוללת:

- טרום צבא / צבא / שירות לאומי או אזרחי
- ראשית קריירה

השכלה גבוהה / הכשרה תעסוקתית / תחילת קריירה

- משפחות צעירות

גופים שונים בתחום
פועלים על פי הגדרות
שונות ונקודות מבט שונות

צרכים מרובים והתמודדות ראשונה עם מגוון סוגיות:

- השכלה
- תעסוקה

קריירה

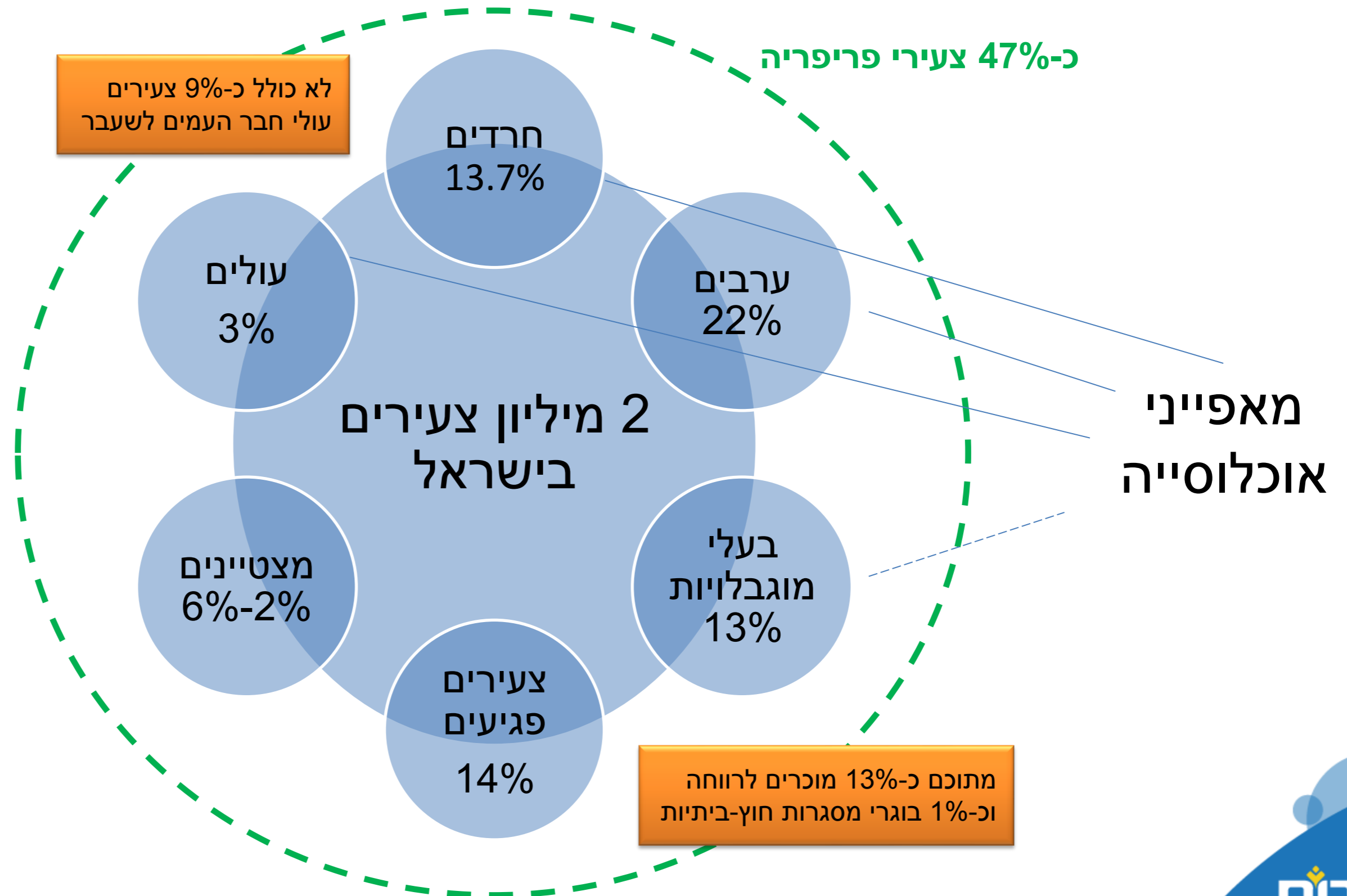
- דיור – בחירת מקום מגורים
- זהות ושייכות

- מעורבות חברתית
- פעילות פוליטית
- פנאי ומשפחה

מנהיגות

הצרכים וההזדמנויות
מזינים זה את זה ומוזנים
זה מזה, ולכן יש יתרון
להסתכלות הוליסטית

מאפייני
פוטנציאל

* נתוני הלמ"ס (מחולל הלוחות של הסקר החברתי 2011), למעט הנתון של המצטיינים שמקורו בהערכה.

1 פרה היסטוריה /
טרומ 2000
עיסוק מסורתי

3 2005-2004
לבלוב – צעירים
כמושג על סדר היום

2 2003-2000
ניצוצות ראשונים –
עיסוק בצעירים מבלי לדון
במושג צעירים

4 2010-2006
הבום הגדול

5 2012-2011
התייצבות וניסיון למיסוד

2012

- למעלה מ-200 ארגונים המספקים מענים
- מתוכם 42 מרכזי צעירים, בעיקר בפריפריה
- הרחבה משמעותית של קשת המענים:
 - ייעוץ תעסוקתי ושילוב בשוק התעסוקה
 - ייעוץ להשכלה גבוהה, מלגות לסטודנטים ולהכשרה מקצועית, השלמת השכלה
 - שירות אזרחי, שנת שירות, מכינות קדם צבאיות (גם לחילונים)
 - תכניות מנהיגות ומעורבות חברתית
 - התייחסות מערכתית לצעירים בוגרי מסגרות
 - קהילות דתיות וחילוניות
 - מרכזי צעירים ומענים הוליסטיים נוספים
 - פנאי, תרבות
 - משפחה
 - מאות אלפי מוטבים המקבלים שירותים ייעודיים לצעירים (300,000 מוטבים לארגונים שענו על הסקר, המהווים שליש מכלל הארגונים שמופן)
- 16 קרנות פילנתרופיות ומשקיעים חברתיים מסוגים שונים
(ללא קרנות העוסקות באופן בלעדי במתן מלגות)

2004

- כ-70 ארגונים שונים המספקים מענים (הערכה)
- פיילוט ראשון של מרכז לצעירים/סטודנטים
(סטארט אפ)
- רוב המענים הם מענים מסורתיים:
 - מלגות לסטודנטים והכוונה תעסוקתית
 - מענים נקודתיים לצעירים בוגרי מסגרות
 - מכינות קדם צבאיות (בעיקר דתיות), שנות שירות, מספר מועט של קהילות (בעיקר דתיות)
 - 4 קרנות הפעילות בתחום הצעירים, בעיקר באופן נקודתי (חיילים משוחררים וסטודנטים)

2012

- מעורבות פוליטית ברמה ארצית ומקומית:
 - שר בכיר מזהה, סגנית שר ייעודית
 - שדולה בכנסת
 - ראשי ערים צעירים
 - מחזיקי תיק צעירים ברשויות (למעלה מ-21)
 - ועידת הנשיא
 - פורום השלטון המקומי
- התעוררות פוליטית של צעירים במחאה החברתית
- 9 משרדי ממשלה המפעילים תכניות לצעירים
- 15 תקנות, חוקים והחלטות ממשלה בעלי משמעות תקציבית
- שיח צעירים מפותח ו"אופנתי" בקרב קובעי מדיניות
- כ-2 מיליון צעירים "מזוהים"

2004

- מעורבות נקודתית בלבד בשלטון המקומי (באר שבע)
- 4 משרדי ממשלה הפועלים בטווח הגילאים ללא הסתכלות רחבה (ביטחון, חינוך, קליטה, שיכון)
- 4 תקנות/חוקים רלוונטיים
- אין התייחסות ספציפית לצעירים
- כ-500 אלף צעירים "מזוהים" (בעיקר סטודנטים וחיילים משוחררים)

2012

- 5 כנסים, מתוכם 3 כנסי ישראל לצעירים
- פורסמו 18 מחקרים ו-11 ניירות מדיניות, 9 מחקרים נוספים בתהליך כתיבה
- 3 פורומים מקצועיים קבועים
- פיתוח כלים יישומיים (ערכת הפעלה)
- קיימת תפיסת צעירים ברורה ובעלי תפקידים ייעודיים לנושא
- התמקצעות של השחקנים השונים (ארגונים וממשלה)

2004

- מחקר אחד על סדר היום (עדיין לא פורסם אז)
- היעדר תפיסה של צעירים

חלון הזדמנויות לצמיחה משמעותית בתחום

• ארגונים וולנטארים העוסקים עם נוער בסיכון ו/או אוכלוסיות מסורתיות של צעירים (סטודנטים) זיהו את הצורך ואת הפוטנציאל שאינם זוכים למענה.

זירת החברה
האזרחית

• קרנות פילנתרופיות וארגוני מגזר שלישי שמו על עולם הצעירים זרקור, פתחו שירותים והזרימו משאבים והובילו מהלכים (ביחד ולחוד) לקידום התחום.

זירת
הפילנתרופיה

• חוקרים שזיהו את תחום הצעירים חסרי עורף משפחתי כזירה לא מטופלת וייבאו "רעיונות" על צעירים לישראל

זירת
האקדמיה

• משרדי ממשלה שהבינו את הצורך (רווחה, קליטה ואחרים)

זירת הממשלה

• ברמת השלטון המקומי

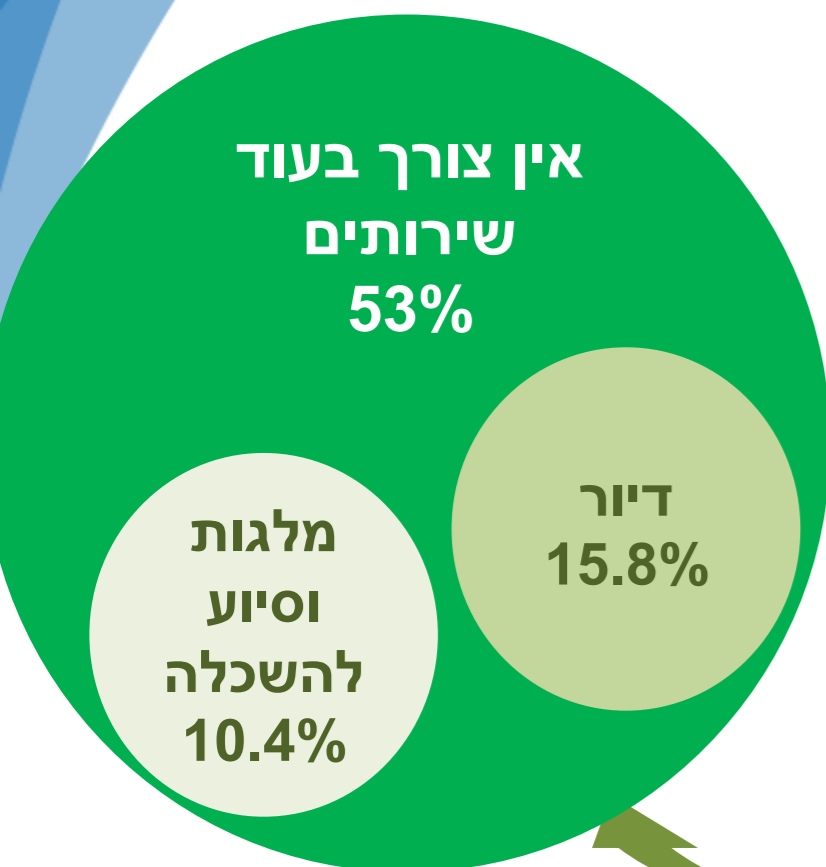
• ברמה הארצית (כנסת, שרים וחברי כנסת)

זירת
הפוליטיקה

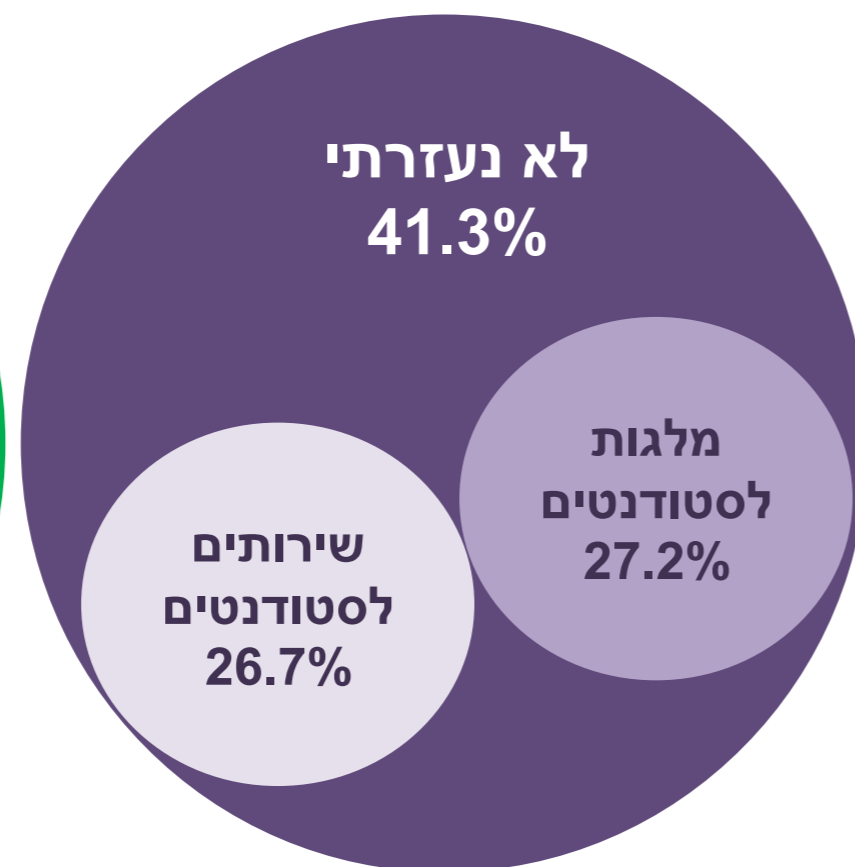
• סוגיות מקרו כלכליות הקשורות להשתלבות בשוק התעסוקה יוקר מחיה ורעיונות של שינוי חברתי ופוליטי

זירת הצעירים

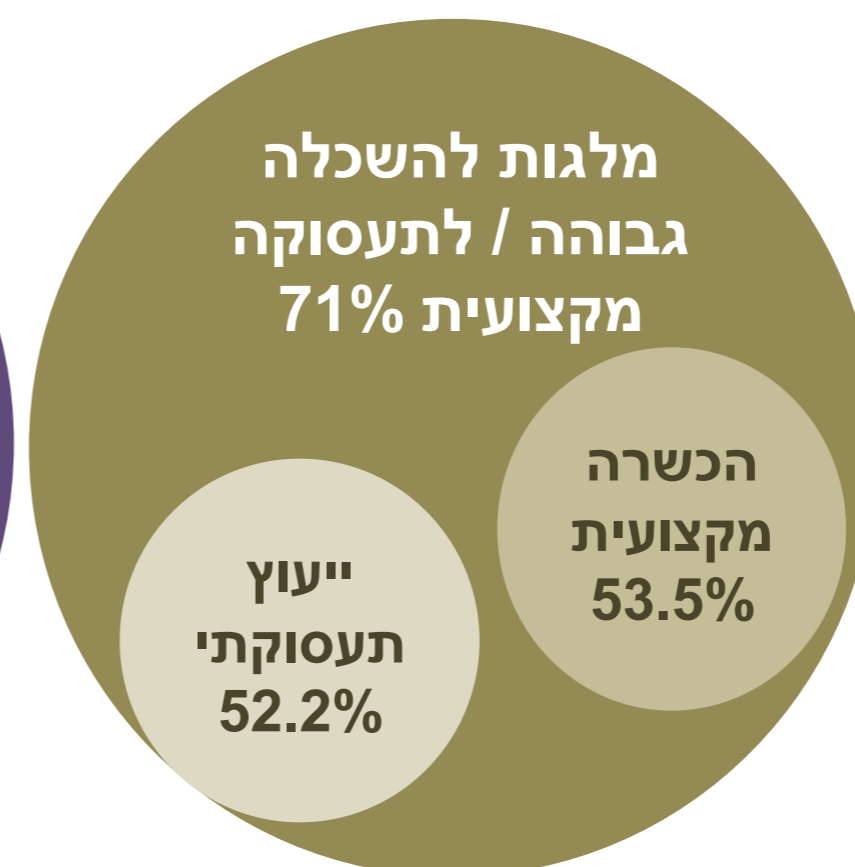
האם יש צורך בשירותים נוספים
לצעירים, ובאיזה תחום?

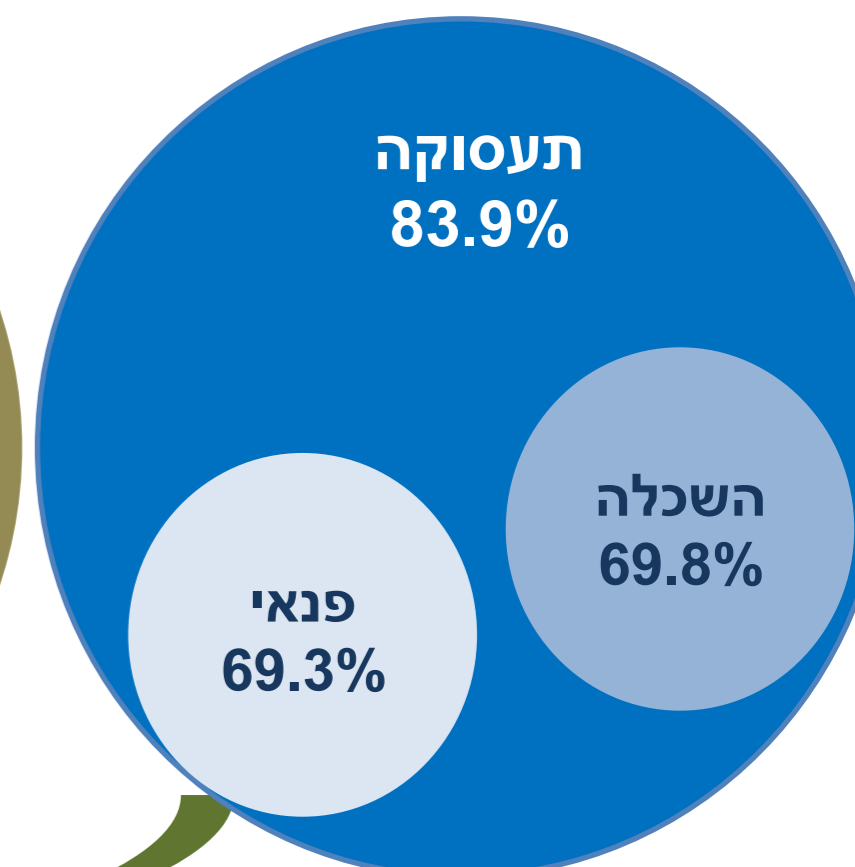
האם נעזרת באחד או יותר מהשירותים הבאים?

אילו מענים לצעירים אתה מכיר? (מתוך רשימה)

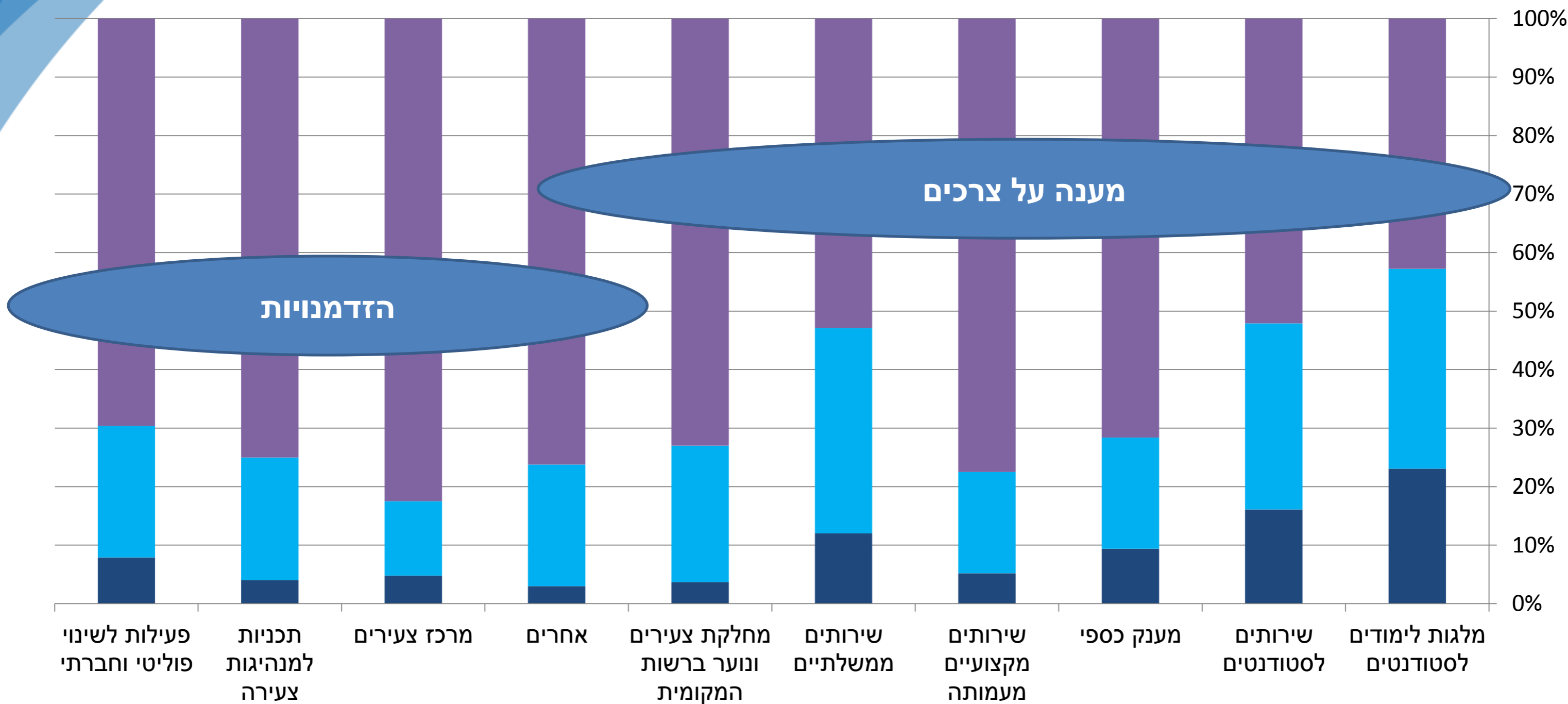

אילו צרכים מעסיקים את חבריך?

- עיקר המודעות היא לשירותים מסורתיים בתחומי ההשכלה והתעסוקה, ושיעור ההיעזרות בהם הוא הגבוה ביותר.
- גם בשירותים אלה קיים פער משמעותי בין המודעות לבין הנכונות להיעזר.
- צעירים רבים אינם תופסים עצמם כקהל יעד לפיתוח שירותים (פנאי).

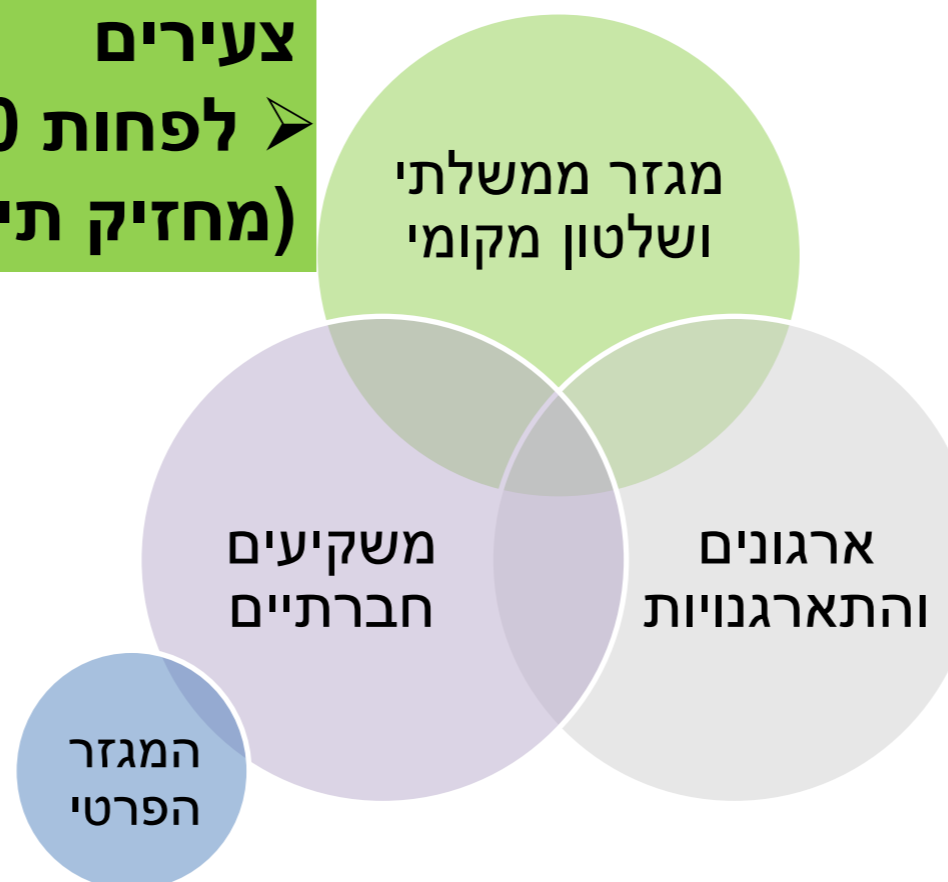
* מבוסס על פאנל צעירים אינטרנטי בקרב 404 צעירים ממדגם ארצי מייצג.

• גם מהסתכלות ממוקדת על תתי-תחומים עולה תמונה של חוסר מודעות ואי-נכונות להיעזר.
 • בפעילויות מסוג "הזדמנויות" המצב בעייתי יותר מאשר במענה על צרכים.

*מבוסס על סקר טלפוני אומניבוס בקרב מדגם מייצג של 307 צעירים.

- 9 משרדי ממשלה מעורבים במימון, מתן שירותים ושיתופי פעולה
- מעורבות משמעותית במימון והפעלה של מרכזי צעירים
- לפחות 30 רשויות עם מעורבות משמעותית (מחזיק תיק, סעיף תקציבי, מדיניות וכו')

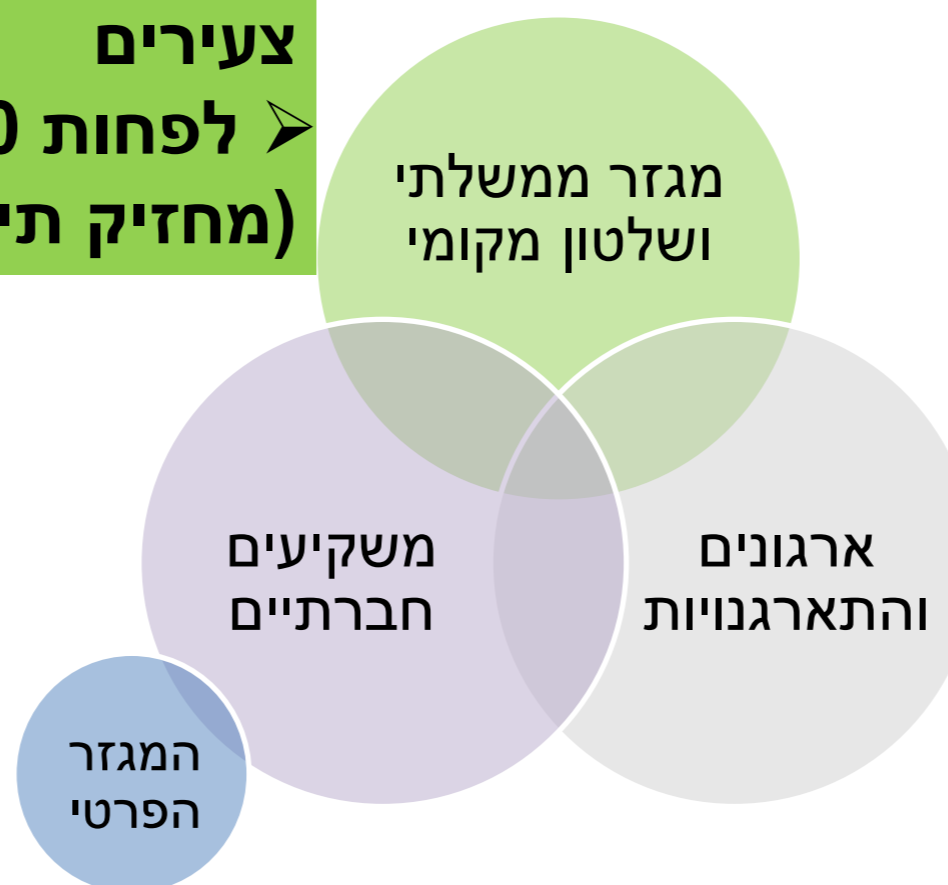
➤ למעלה מ- 200 ארגונים (מתוכם כ-80 נסקרו):

- רוב הארגונים שנסקרו עוסקים באופן עיקרי בצעירים.
- תלות גדולה במימון של קרנות ומהמדינה.
- רובם עוסקים במתן מגוון רחב של מענים, על פני טווח רחב של גילאים ואוכלוסיות.
- מיעוט רב של עיסוק בלובי וסנגור.
- 300,000 צעירים לוקחים חלק בפעילות.
- מעורבות קטנה של בוגרים פעילים.
- חלק מקבוצות האוכלוסייה אינן זוכות להתייחסות מספקת.
- ניצני מסגרות מקצועיות, רשתות ופורומים במספר תחומים.

➤ מחסור במשקיעים בעלי התייחסות כוללת לצעירים:

- ראייה הוליסטית - לתחום בכלל
- ראייה הוליסטית לאוכלוסייה ספציפית
- מספר המשקיעים שנפח ההשקעה שלהם משמעותי - מועט:
- מיעוט שחקנים בתחום – למעט בנושא המלגות
- הזנה עצמית בין השחקנים הפעילים בתחום
- פוטנציאל לא ממומש של מעורבות הסקטור הפרטי

- 9 משרדי ממשלה מעורבים במימון, מתן שירותים ושיתופי פעולה
- מעורבות משמעותית במימון והפעלה של מרכזי צעירים
- לפחות 30 רשויות עם מעורבות משמעותית (מחזיק תיק, סעיף תקציבי, מדיניות וכו')

➤ למעלה מ- 200 ארגונים (מתוכם כ-80 נסקרו):

- רוב הארגונים שנסקרו עוסקים באופן עיקרי בצעירים.
- תלות גדולה במימון של קרנות ומהמדינה.
- רובם עוסקים במתן מגוון רחב של מענים, על פני טווח רחב של גילאים ואוכלוסיות.
- מיעוט רב של עיסוק בלובי וסנגור.
- 300,000 צעירים לוקחים חלק בפעילות.
- מעורבות קטנה של בוגרים פעילים.
- חלק מקבוצות האוכלוסייה אינן זוכות להתייחסות מספקת.
- ניצני מסגרות מקצועיות, רשתות ופורומים במספר תחומים.

➤ מחסור במשקיעים בעלי התייחסות כוללת לצעירים:

- ראייה הוליסטית - לתחום בכלל
- ראייה הוליסטית לאוכלוסייה ספציפית
- מספר המשקיעים שנפח ההשקעה שלהם משמעותי - מועט:
- מיעוט שחקנים בתחום – למעט בנושא המלגות
- הזנה עצמית בין השחקנים הפעילים בתחום
- פוטנציאל לא ממומש של מעורבות הסקטור הפרטי

➤ ההישגים העיקריים שמתארים ארגונים הם- סיוע לצעירים בגיבוש זהות אישית וקהילתית ופיתוח מנהיגות חברתית

➤ נראה כי ישנו עיסוק רב יחסית במדידה, אך נדמה כי ישנו פער בין תפיסת הארגונים מהם מטרות, יעדים ומדדי הצלחה. בחלק רחב מהמקרים מטרות אינן מתורגמות למדדים

➤ ולכן מומלץ:

- לפרוט את המטרות והיעדים למדדי הצלחה
- לבנות מדדים אלו בשיתוף עם אוכלוסיית הצעירים
- לקדם מימון של תהליכי הערכה ומדידה
- לפתח תשתיות להערכה ומדידה
- לבחון לאורך זמן את ההצלחה

פרמטרים למודל אפקטיבי:

- התייחסות הוליסטית אל מגוון הסוגיות המעסיקות צעירים
- שונות תרבותית / מגזרית
- התייחסות מקומית
- הסתכלות על הצעיר לאורך זמן

הרחבת היקף המענים הקיימים לאוכלוסיות

- צעירים חסרי עורף משפחתי – היקף לא מספק של מעני דיור, השלמת השכלה ומענים הוליסטיים
- היקף לא מספק של מענים בתחומי תעסוקה, הכשרה מקצועית, ייעוץ ללימודים ומלגות להשכלה גבוהה ל- צעירים ערבים וצעירים עם מוגבלויות
- צורך במענים לצעירים שאינם זכאים לסיוע על פי חוק חיילים משוחררים (אוכלוסיות לא משרתות, צעירים שעברו יותר מ-6 שנים ממועד השחרור שלהם)
- צורך במענים לציבור הצעירים הכללי (בנושאים של זהות ומעורבות חברתית)

פיתוח שירותים ותשתיות חדשות במגוון תחומים

- צעירים פגיעים במובן הרחב, ולא רק בוגרי מסגרות חוץ-ביתיות וצעירים בסיכון
- כלים לחיים עצמאיים – תקציב, זוגיות, משפחה, תכנון קריירה ואיזון בין עבודה למשפחה
- תעסוקה לחסרי השכלה (הכשרות רלוונטיות, מענים, מלגות)
- דיור – יצירת אלטרנטיבות, קידום ההבנה של סוגיית הדיור ויכולת השגתו
- מנהיגות ומעורבות חברתית – התייחסות מערכתית כוללת ו"בניית גשרים"
- מנהיגות ומעורבות חברתית לחרדים ולערבים

- גיבוש ויישום מדיניות ממשלתית לצעירים בכלל ולצעירים פגיעים בפרט
- גיבוש מדיניות ביחס לתפקיד השלטון המקומי
- קידום הראייה המערכתית ותכלול השחקנים בתחום (אסדרה עצמית ופורומים מקצועיים)
- קיום דיאלוג בין עמותות ותורמים בסוגיית תפקיד החברה האזרחית וגבולות האחריות אל מול הממשלה
- פיתוח ידע מחקרי ויישומי
- פיתוח וחיזוק הקיימות הפיננסית של התחום וקידומו כחלק משוק מעורב
- העלאת מודעות (בקרב צעירים, משקיעים והקהל הרחב) וגידול שיעור הנעזרים בשירותים
- שיתוף אוכלוסיית הצעירים בפיתוח שירותים למידה והגדרת הסוגיות הרלוונטיות עבורה
- הנגשת הידע עבור צעירים ועבור גורמים העובדים עם צעירים – שירותים, זכויות, כלים, ניהול שירותים לצעירים

- הגדלת המעורבות הממשלתית בתחום
- גיבוש חלוקת תפקידים בין הממשלה והמגזר הפילנתרופי והפרטי- הבחנה בין מתן שירותים לבין פיתוח חברה אזרחית
- הגדלת מקורות מימון פילנתרופיים מסורתיים – תורמים, קרנות ועסקים
- פיתוח מקורות להכנסות עצמיות של הארגונים
- פיתוח תפיסה חדשנית של תחום הצעירים כזירה של

שוק מעורב

תודה על ההקשבה